

Posudek oponenta diplomové práce

Vojtěch Jarolím: *Vliv Evropské strategie zaměstnanosti na aktivní politiku zaměstnanosti České republiky.*

Praha, 2013. 116 s. včetně 5 s. příloh.

Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení.

Vedoucí práce: PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Téma práce dle mého názoru spadá do kruhu těch témat, která reprezentují zaměření katedry, nejde sice o jedno z nosných témat, ale problém nezaměstnanosti a strategie jeho řešení otázky vzdělávání a personálního řízení jednoznačně implikují.

V úvodu deklarovaným obecným záměrem práce je „popsat vliv“ EU a zejména evropské strategie zaměstnanosti na aktivní politiku zaměstnanosti ČR. Tento obecný záměr je dále na str. 7 prohlouben do ambice provést „hlubší analýzu“ vlivu EU na českou politiku zaměstnanosti. Hned o několik řádků níže se čtenář také může dozvědět, že autor považuje pro práci za stěžejní vymežit: „zda byla Česká republika ovlivněna“ EU v oblasti politiky zaměstnanosti a „pokud ano v čem se vliv projevil a také proč se tomu tak stalo“.

Jak je patrné, autor v práci zamýšlí kombinovat deskriptivní a analytické cíle, resp. odpovědi na zcela banální otázky typu „Zda byla česká politika zaměstnanosti ovlivněna politikou EU?“ s ambicióznějším kauzálním vysvětlováním.

Tomu odpovídá i faktické členění práce na deskriptivní a analytickou část. Ta první zahrnuje kapitoly 3 až 5 a ta druhá kap. 6. Kromě toho práce obsahuje i metodickou a teoretickou kapitolu. V první, tj. metodologické kapitole, se autor hlásí ke kvalitativnímu typu metody „analýzy dokumentů“, přičemž si klade za cíl ve své práci skloubit vnitřní i vnější (kontextuální) variantu této analýzy. Upřesňuje sice, jaké dokumenty budou předmětem jeho analýzy, ale nedefinuje jednoznačně analytickou obsahovou jednotku. Spíše jenom naznačuje, že ho budou zajímat skupinové postoje a zájmy, hodnoty a ideje (str. 10, druhý odst. shora).

Ve druhé kapitole je popsán teoretický rámec zamýšlené analýzy, který tvoří koncept „přenosu politických modelů“ a „teorie sociálních sítí“. Tyto teorie mají autorovi pomoci vysvětlit charakter a mocenské pozadí vlivu EU na politiku zaměstnanosti v ČR.

Poslední, sedmá kapitola shrnuje a diskutuje výsledky získané v deskriptivní a analytické části práce.

Výše uvedený seznam kapitol má logický sled a vcelku přehledně strukturuje zvolené téma. Práce má více než 100 stran a tedy formálně naplňuje požadavek na rozsah DP.

2. Odborná úroveň

Jak jsem již naznačil, cíle práce mají dvojúrovňový charakter – deskriptivní a analytický. Bohužel, co do rozsahu, práce jednoznačně naplňuje především tu méně ambiciózní deskriptivní úroveň cílů. Většina textu (tj. zhruba 70 stran) je věnována popisu nástrojů veřejné politiky zaměstnanosti EU a ČR, resp. jejich uplatňování. Tento popis má sice relativně dobrou úroveň, nicméně pro čtenáře, který logicky od DP očekává spíše analýzu, než popis, představuje rozsah popisu příliš velkou mezeru mezi metodologickými a teoretickými východisky analýzy a samotnou analýzou. Velký rozsah deskripce narušuje plynulost textu práce. Vhodnější by bylo přesunout podstatnou část deskripce do přílohy.

V analytické části oceňuji, že autor dospívá ke svým závěrům na základě vlastní analýzy, kterou skutečně vede v linii svých teoretických východisek a smysluplně tak propojuje obě části práce. Problematicky však vidím její poměrně malý rozsah (16 stran), který naznačuje, že nejenom že nejde o stěžejní část práce, ale že provedená analýza nebyla příliš produktivní. Jsem přesvědčený, že nízká výtěžnost zvolené analýzy souvisí s výběrem konceptuálního backgroundu. Koncept „přenosu politických modelů“ a „teorie sociálních sítí“ zkrátka autorovi neposkytly dostatek možností pro širší a hlavně hlubší analýzu, tak jak je to deklarováno ve východiscích práce. Koncept „přenosu politických modelů“ autor využívá hlavně k rozlišování mezi „tvrdým“ a „měkkým“ přenosem, resp. mezi „negativní“ a „pozitivní“ integrací. Autor nakonec dospívá k názoru, že nelze jednoznačně určit, jestli se jedná o měkký či tvrdý přenos a tento „neúspěch“ zvoleného konceptu nijak nekomentuje, resp. nepozastavuje se nad jeho vhodností pro zkoumání české reality.

V analytické části zřetelně vystupuje do popředí banalita zvoleného stěžejního cíle práce „zda byla Česká republika ovlivněna“ EU v oblasti politiky zaměstnanosti. Autor sám na str. 87 konstatuje, že dokumentovat záměrnost změn v oblasti politiky zaměstnanosti pod vlivem EU vlastně „není nikterak složité“.

Podobně jako koncept „přenosu politických modelů“ se neproduktivně v „rukou“ autora chovala i teorie sítí, která měla umožnit analýzu motivace ČR vstoupit do EU. Tato teorie neposkytuje dostatečný nástroj na zkoumání motivace a neumožňuje izolovat vliv jednotlivých faktorů na změnu veřejné politiky, resp. politiky zaměstnanosti. Mohl by autor, kromě jím identifikovaných motivů jednoznačně vyloučit, že ve změně této politiky hrály např. iracionální faktory (např. strach z Ruska), nebo např. i další racionální pohnutky, jako třeba zachování sociálního smíru?

Ještě jedna poznámka na okraj teoretických východisek. Autor nijak nerozebírá a ani nedefinuje klíčový pojem své práce, tj. pojem „vliv“. Zcela spoléhá na to, že ho dostatečně pokrývají dva zvolené teoretické koncepty, které se ovšem otázce definice daného pojmu nevěnují, resp. autor o tom nic nepíše.

Chybu, dle mého názoru, udělal autor hned na začátku ve svých východiscích, v nichž nediskutoval otázku výběru vhodné teorie a svoji volbu ani nijak neargumentoval. Zkrátka nevíme, zdali vůbec nějaký výběr mezi různými teoriemi a koncepty veřejné politiky prováděl. Jejich přehled v teoretické části chybí.

V závěru (str. 100 – 101) autor uvádí několik možných vysvětlení, proč ČR ochotně přebírala politiky EU v oblasti zaměstnanosti. Jednotlivá vysvětlení či hypotézy však nepovažuje „za více než dohady“. Z toho pak logicky plyne, že se mu prohlubování analýzy příliš nezdařilo, když zůstal na úrovni dohadů.

Mohu tedy konstatovat, že autor sice naplnil svůj stěžejní cíl, ale ten nebyl nijak ambiciózní. Naopak svého ambicióznějšího cíle – prohloubení analýzy vlivu EU na českou politiku zaměstnanosti - dosáhl jen částečně.

3. Práce s literaturou

Formální práci s literaturou hodnotím jako korektní.

4. Grafické zpracování

Grafická podoba textu a úprava stránek odpovídá požadavkům na DP.

5. Jazyková úroveň

Jazykový styl práce hodnotím jako vysoce nadprůměrný.

6. Podněty k rozpravě

Autor by měl odpovědět na otázky, proč se soustředil hlavně na popis a ne na analýzu a proč si vybral dané teoretické koncepty a ne jiné (např. koncept advokačních koalic, nebo sítí veřejných politik).

Autor by se měl vyjádřit k jednotlivým vysvětlením, proč ČR ochotně přebírala politiky EU v oblasti zaměstnanosti a argumentovaně se k nim přiklonit, nebo je vyvrátit.

7. Závěrečné hodnocení práce

Celkově mohu konstatovat, že práce splnila formální kritéria kladené na DP. Po obsahové stránce hodnotím práci jako nevyváženou. Je v ní převaha deskripce nad analýzou. Analytická část má silnou stránku v originálním přístupu autora. Její slabou stránkou je metodologická nejasnost, omezenost vyplývající ze zvoleného teoretického pozadí, kusost a částečně i banálnost. Práci proto hodnotím stupněm „dobrý“ a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 29. 1. 2013

Doc. PhDr. Pavol Frič, PhD.